

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ**

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

**МЕНЕДЖМЕНТ ЖӘНЕ МАРКЕТИНГ
НЕГІЗДЕРІМЕН ФАРМАЦИЯ
ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ОНЫҢ
ЭКОНОМИКАСЫ**

0306000 - «ФАРМАЦИЯ» мамандығы

0306013 - «Фармацевт» біліктілігі

Сағат көлемі - 316

Астана 2010

Авторлар:

1. А.Е. Оразбекова – Алматы қ. «Орта медициналық және фармацевтік қызметкерлерді даярлау және қайта даярлау жөніндегі Республикалық колледжі» МКҚМ «Менеджмент және маркетинг негіздерімен фармацияны ұйымдастыру және оның экономикасы» пәнінің оқытушысы.

Сарапшылар:.

1. Ж.М. Арыстанов – Оңтүстік Қазақстан Мемлекеттік фармацевтика академиясы, фармацевтика ісін ұйымдастыру және басқару кафедрасының меңгерушісі, фармацевтика ғылымдарының докторы, профессор;

2. К.К. Қожанова – С.Д. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ дәрілік нысандар технологиясы мен ФҰҰ кафедрасының аға оқытушысы.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен «Орта медициналық және фармацевтік қызметкерлерді даярлау және қайта даярлау жөніндегі Республикалық колледжі» МКҚМ ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 0306000 - «Фармация» мамандығы 0306013 - «Фармацевт» біліктілігі бойынша 2010 жылғы Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

6 Литература и средства обучения*

6.1 Основная литература:

1. Государственный стандарт РК «Надлежащая аптечная практика».
2. Государственная фармакопея РК том 1, 2 – Астана 2009.
3. Закон РК «О лекарственных средствах» № 522 II от 13 января 2004 г.
4. Кодекс Республики Казахстан «О здоровье народа и системе здравоохранения».
5. Организация и экономика фармации И.В. Косова, Е.Е. Лоскутова, Е.А. Максимикина и др.; Под ред. И.В. Косовой.- 2 –е изд., – М., «Академия», 2004.
6. Основы экономики: учебник + CD. Липсиц И.В. – М., 2010. – 336 с.
7. Сборник законодательных и нормативных актов в сфере обращения лекарственных средств.

6.2 Дополнительная литература

1. Как организовать свой бизнес. Информационное пособие. В.А. Ермаков. – Алматы, Секрет +Сервис, 2007.
2. Менеджмент фармацевтической организации. Учебное пособие. Лозовая Г.Ф., Лопатин П.В., Глембоцкая Г.Т. – МЦФЭР, 2000.

6.3 Средства обучения

1. учебники;
2. лекции;
3. тесты;
4. ситуационные задачи;
5. таблицы;
6. сборники нормативно – правовых актов;
7. образцы документации по учету и отчетности.

**Примечание:* Список литературы будет обновляться ежегодно.

- основы учета денежных средств и расчетных операций; - основные правила инвентаризации товарно-материальных ценностей.	- проводить инвентаризацию товарно-материальных ценностей в аптечных учреждениях; - вести предметно-количественный учет, рассчитывать нормы естественной убыли ТМЦ.
--	--

Тема 2.4 Ознакомление с основами менеджмента и маркетинга в аптечных учреждениях

Учебная информация

Ознакомление с правилами проектированием структуры и распределение обязанностей и решением задач кадрового менеджмента, с видами и правилами оформления документации, с порядком ведения делопроизводства в аптечном учреждении. Ознакомление с правилами организации маркетинговых мероприятий, с правилами проведения маркетинговых исследований в аптечном учреждении.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- основы фармацевтического менеджмента и маркетинга; - технику оптово-розничной реализации, закупок, рекламы лекарственных средств; - порядок организаций кадровой службы; - виды кадровых документации по управлению персоналом аптеки (штатное расписание, правила внутреннего трудового распорядка, положение о персонале).	- определять организационно-распорядительные документы; - прогнозировать спрос и определять уровень спроса, анализировать цены и товары конкурентов, определять ценовые стратегии и методы ценообразования, факторы, влияющие на величину товарооборота аптечной организации; - размещать товары на полках и стеллажах с учетом особенностей поведения потребителей в торговом зале, с учетом факторов, влияющих на объем продаж.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

На занятиях рекомендуется использовать учебные и справочные пособия, справочную литературу, электронные учебники, мультимедийные обучающие программы.

5 Контроль планируемого результата обучения

Предлагается компетентностно - ориентированные задания, тестовые задания. Промежуточные формы контроля – дифференцированный зачет (4, 5 семестр), экзамен (3 семестр). Итоговая форма контроля – итоговая государственная аттестация (6 семестр).

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	7
3. Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны.	12
4. Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	25
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау.	25
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	26

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Менеджмент және маркетинг негізіндегі фармацияны ұйымдастыру және оның экономикасы фармацевтикалық нарықта жұмыс істейтін кәсіптік білімі мен дағдысын қалыптастыратын мамандарды даярлайтын негізгі фармацевтикалық пәндердің бірі болып табылады.

«Менеджмент және маркетинг негізіндегі фармацияны ұйымдастыру және оның экономикасы» пәні бойынша білім беру жүйесінің аясы - ҚР белгіленген заңдылықтары бойынша фармацевтикалық кәсіппен айналысатын түрлі меншікті және ұйымдық-құқықтық нысандық фармацевтикалық мекемелер мен ұжымдар, олардың бір-бірімен және сыртқы ортамен шаруашылық жағынан байланыстары, сонымен қатар фармацевтикалық нарықтағы қызметтің негізін құрайтын құбылыстар, үдерістер және объектілер болып табылады.

Менеджмент және маркетинг негізіндегі фармацияны ұйымдастыру және оның экономикасы — құрамына білімдік, менеджменттік, экономикалық, әлеуметтік, маркетингтік, логистикалық, психологиялық жүйелерді кіргізетін, озық жетістіктерді біріктіретін пәннің негізгі ғылыми жиынтығы болып табылады.

«Менеджмент және маркетинг негізінде фармацияны ұйымдастыру және оның экономикасы» пәнін игеруге жалпы 316 сағат белгіленген: оның ішінде 118 сағат — теорияға, 198 сағат- практикалық сабақтарға бөлінген. Өндірістік оқытылымға 108 сағат, кәсіптік практикаға 108 сағат қарастырылған.

Пәннің алдына қойған негізгі мақсаттары:

- дәрі-дәрмек айналымы саласындағы субъектілердің басқару және экономикалық қызметін, сапалы фармацевтикалық көмек көрсету кезінде дәрі-дәрмек айналымы субъектісін жоспарлау, ұйымдастыру, талдау, бақылау, есепке алу сияқты басқа да қызметтер аумағында білім мен практикалық дағдыларды жетілдіруге үйрету;

- фармацевтикалық нарықта тауар тасымалдау жүйесінің негізгі бөлімінде практикалық дағдыларды қалыптастыруға үйрету;

- фармацевтикалық менеджмент және маркетинг негіздерін игеруге, дәрілік заттарды көтерме-бөлшек сауда бағасы бойынша сатып алуды жүзеге асыруға;

- дәріхана жағдайында дәрілік заттарды өндіруді ұйымдастыру принциптерін және дәріханалық өндірісте дәрілік заттарды дайындау бойынша машықтарды жетілдіруге үйрету;

- экономиканың фармацевтикалық саласындағы кәсіпкерлік іс-шараларының негіздерін білуге үйрету;

- халықты дәрілік заттармен қамтамасыз етуді жақсарту үшін денсаулық сақтау жүйесінің бірыңғай ақпараттық жүйесімен жұмыс істей алу машықтарын меңгеруге үйрету.

- правила асептики и санитарного режима, основные требования, предъявляемые к санитарному режиму аптечного производства и к личной гигиене; - теоретические основы существующих методов изготовления твердых, жидких, инъекционных лекарственных форм, несовместимых и затруднительных случаев приготовления лекарств; - нормированные показатели качества изготовленных лекарственных форм; - методы внутриаптечного контроля качества изготовленных лекарственных форм; - правила организации работы по приему рецептов и отпуску по ним лекарств; - основы учета основных средств, движения товарно-материальных ценностей.	- проводить согласно требований нормативно-правовых актов РК фармацевтическую экспертизу рецептов и осуществлять отпуск лекарственных средств по ним; - рассчитывать нормы естественной убыли, вести документацию по предметно-количественному учету.
---	--

Тема 2.3 Ознакомление с основными экономическими показателями деятельности аптечного учреждения. Ознакомление с правилами учета и отчетности в аптечных организациях

Учебная информация

Ознакомление с товарными запасами и правилами их нормирования в аптечных учреждениях. Ознакомление с правилами учета основных средств, движение товаров и других материальных ценностей аптечного учреждения. Ознакомление правилами учета денежных средств и расчетных операций аптечного учреждения. Ознакомление правилами проведения инвентаризации товарно-материальных ценностей аптечного учреждения. Ознакомление с правилами определения потребности и изучение спроса на лекарственные препараты аптечного учреждения.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- основные принципы определения потребности спроса на лекарственные препараты; - основы управления экономикой фармации; - основные методы прогнозирования экономических показателей деятельности аптечных организаций; - основы учета основных средств, движения товарно-материальных ценностей;	- обеспечить сохранность товарно-материальных ценностей в аптечных организациях; - вести учет движения товаров, приходных и расходных товарных операций, документаций хозяйственно-финансовой деятельности; - оформлять отчетные документы по движению товарных запасов в аптечных учреждениях (поступление, перемещение, расходование);

оборудованием и оснащением материальных комнат, правами и обязанностями работников отдела запасов.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся я должны уметь
- основы розничной реализации фармацевтических товаров, каналы товародвижения, организационно-правовые формы деятельности аптечных организаций; - санитарно-гигиенические нормы размещения аптечных учреждений; - правила реализации лекарственных средств и изделий медицинского назначения, процесс осуществления фармацевтической деятельности, функции аптек, обслуживающих население; - правила хранения товаров в фармацевтических (аптечных) организациях; - правила нормирования товарных запасов; - правила санитарного режима фармацевтических (аптек) организаций; - правила охраны труда и техники безопасности; - этически кодекс фармацевта.	- соблюдать правила техники безопасности в аптечных учреждениях; - соблюдать требования фармацевтического порядка и санитарного режима в аптечных учреждениях; - пользоваться нормативно-техническими актами РК, Государственной Фармакопеей, справочной литературой при осуществлении фармацевтической деятельности.

Тема 2.2 Ознакомление с организацией и осуществлением производственной деятельности аптечного учреждения

Учебная информация

Ознакомление с работой рецептурно-производственным отделом аптечных организаций, устройством, оборудованием и оснащением рабочих мест, с санитарно-гигиеническим режимом. Ознакомление с правилами приема рецептов, с правилами проведения фармацевтической экспертизы, регистрации и таксировки рецептов, с правилами изготовления, хранения и отпуска лекарственных форм.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- устройства, правила эксплуатации аппаратур, весо-измерительных приборов, средств малой механизации, используемых при изготовлении различных лекарственных форм в аптечных учреждениях;	- изготавливать лекарственные средства аптечного производства; - проводить контроль качества изготовленных лекарственных средств в соответствии с требованиями нормативно-правовых актов РК;

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Білім бағдарламасында және стандартта жоспарланған оқыту нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
Білім алушылар: Базалық: БҚ 1. Қазақстан даму тарихының негізгі дәуірлері мен кезеңдерін, ретін, негізгі тарихи деректерін, оқиғаларын білуде, Қазақстанның ежелгі және қазіргі қоғам қайраткерлерінің сіңірген еңбектерін, қазіргі заманның рухани, мәдени, интеллектуалды, экологиялық құндылықтарының негізін бағалай білуде; БҚ 2. Мемлекеттік тілді және ұлтаралық тілдерді жетік игеруді, шетел тілінің кәсіптік бағыттағы мәтіндерін оқып және аудару үшін (сөздікпен) лексикалық және грамматикалық минимумын, іскерлік тіл негіздерін игеріп, кәсіби лексиканы сауатты қолдана білуде; БҚ 3. Тұлғаның сыртқы ортаны, табиғатты сақтауда, жан-жануарларды қорғауда, мәдениет, өнер, ағарту салаларында, имандылық жағынан және рухани дамуында өз септігін тигізуде; БҚ 4. Адамзаттың денсаулығын сақтауға, қорғауға және аурудың алдын алуға бағытталған шараларға ат салысып, салауатты өмір салтын насихаттап, денсаулықты жақсартуға бағыттайтын жағдайлар жасап, денсаулыққа төніп тұрған қатерлерді азайтуға ат салысуда; БҚ 5. Адам мен азамат құқығы мен бостандығының құрылымын және негізін, оларды жүзеге асыру механизмдерін, қоғамда адамдар арасындағы қарым-қатынасты реттеудің адамгершілік нормаларын, кәсіптік қызметтегі құқықтық және адамгершілік-этикалық нормаларды білуде; БҚ 6. Әлемдегі философиялық ойлардың негізін, адамзат табиғатын және оның пайда болуы мағынасын, қоғамдағы болып жатқан саясат үдерістерін, адамның қоғамдағы және саясаттағы алатын орнын білуде;	Пәнді оқыту нәтижесі бойынша білім алушы - халыққа медициналық қызмет және дәрі-дәрмектік көмек көрсетуді ұйымдастырудың негізгі принциптерін, фармацевтикалық нарық негіздерін, ҚР дәрілік саясаттың құқықтық негіздерін реттейтін нормативтік-құқықтық құжаттарды; - фармацевтикалық мекемелер мен ұйымдардағы көтерме-бөлшек сауда бөлімдерінің қызметін, дәрі-дәрмектерді рәсімдеу және босату жұмыстарын ұйымдастыру мәселелерін; - дәрілік заттардың сапасын бақылауды ұйымдастыра, оларды сақтау және сертификаттау мәселелерін; - дәрілердің шипашақтарын қабылдау және оларды босату жұмыстарын ұйымдастыруды; - дәрілік препараттарға деген қажеттілікті анықтаудың негізгі принциптерін және оларға деген сұранысты зерттеуді; - фармацевтикалық қызметтің көтерме сауда бөлімі ретінде дәріханадағы қойма жұмысын ұйымдастыруды; - фармация экономикасын басқару негізін; - дәріханалық ұйымдардың қызметіндегі негізгі экономикалық көрсеткіштерді жобалауды; - негізгі заттардың, тауарлар қозғалысының және басқа да

БҚ 7. Ежелгі заманнан бүгінгі күнге дейінгі фармация жүйесі бойынша білімнің және ғылымның пайда болып дамуындағы дүниежүзілік-тарихи үдерістердің жалпы заңдылықтарын, олардың әрбір жаңа дәуірдегі жетістіктерін, ғалымдардың медицина және фармацевтика саласына сіңірген еңбектері мен қосқан үлестерін, олардың маңызын түсіне білуде; БҚ 8. Экономикалық дамудың категориялары мен заңдарын, тауар-ақша қатынасының рөлі мен маңызын, тұтынушылардың сатып алу кезіндегі негізгі талап-талғамдарын (сапасы, бағасы, уақыты, жеткізу дәлдігі, сервистік қызмет көрсету), фармацевтикалық нарықтағы жеке кәсіпкерліктің негізін білуде; Кәсіптік КҚ 1. Әрбір фармацевтикалық пәндер саласының даму тарихын, қазіргі күнге дейін сақталып келе жатқан негізгі фармацевтикалық терминдер тіркестерін, мағынасын және маңызын, оларды ғылымның, техниканың және өндірістің кез келген саласында дұрыс қолдана білуде; КҚ 2. ҚР тұрғындарын дәрі-дәрмекпен қамтамасыз етудің басқару құрылымын, дәрілік заттар айналымының нормативтік-құқықтық негіздері мен заңдық базасын, фармацевтикалық нарықтағы тауарайналым жүйесіндегі қызметті ұйымдастыру ережелерін, дәріханалық ұйымдардың түрлерін және құрылымын анықтай білуде; КҚ 3. Медициналық терминдері бар латын тілі негізін, шипашақтардағы стандартты жазба үлгілерін, дәрілік препараттардың патент-телмеген, халықаралық, саудалық-фирмалық аталымы бойынша жазылымдарын білуде; КҚ 4. Дәріханалық жағдайда дәрілік препараттарды өндіру негіздерін анықтай білуде, дәрілік заттарды қолдану, дәріханалық ұйымдардағы шипашақтық-өндірістік бөлімнің қызметін ұйымдастыру ережелерін,	материалдық құндылықтардың есебін; - есеп айырысу операцияларының және ақша қаражатының есебін; - тауар-материалдық құндылықтарды есепке алуды, есептен шығару тәртіптерін; - фармацевтикалық менеджмент және маркетинг негіздерін, көтерме-бөлшек сауда арқылы босату тәртіптерін, дәрі-дәрмектерді сатып алу, жарнамалау ережелерін білуі тиіс. - тауарлар айналымы аясында субъектілердің қызметін жоспарлауды және оларға талдау жүргізуді; - дәрілік заттарды сатып алу, жарнамалау және көтерме-бөлшек түрінде өткізу; - тұрғындар, емдеу-профилактикалық және фармацевтикалық ұйымдардың мамандары арасында дәрілік заттар туралы ақпараттарды жинау, өңдеу және тарата білуді; - дәріханада дәрілік нысандарды дайындау кезінде техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтай білуді; - шипашақтардың рәсімделу (талаптарға сай) дұрыстығын, кіріс ингриеденттерінің сәйкестілігін, науқастардың жасына қарай тағайындалған дәрілер мөлшерінің сәйкестігін анықтай білуді; - дәрігерлердің шипашағынсыз берілетін дәрі-дәрмектерді қабылдау бойынша кеңес беруді; - дәріханалық пункттер мен дүңгіршектердегі жұмысты ұйымдастыруды;
---	--

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- устройства, правила эксплуатации аппаратур, весо-измерительных приборов, средств малой механизации, используемых при изготовлении различных лекарственных форм в аптечных учреждениях; - правила асептики и санитарного режима, основные требования, предъявляемые к санитарному режиму аптечного производства и к личной гигиене; - теоретические основы существующих методов изготовления твердых, жидких, инъекционных лекарственных форм, несовместимых и затруднительных случаев приготовления лекарств; - нормированные показатели качества изготовленных лекарственных форм; - методы внутриаптечного контроля качества изготовленных лекарственных форм; - правила организации работы по приему рецептов и отпуску по ним лекарств; - основы учета основных средств, движения товарно-материальных ценностей.	- изготавливать лекарственные средства аптечного производства; - проводить контроль качества изготовленных лекарственных средств в соответствии с требованиями нормативно-правовых актов РК; - проводить фармацевтическую экспертизу рецептов и осуществлять отпуск лекарственных средств по ним согласно с требованием нормативно-правовых актов РК - рассчитывать нормы естественной убыли, вести документацию по предметно-количественному учету.

Раздел II Профессиональная практика: «Управление и экономика фармации»

Тема 2.1 Ознакомление с организацией деятельности фармацевтического розничного звена

Учебная информация

Ознакомление с работой аптеки, со структурными единицами, с составом помещений, оборудованием и оснащением рабочих мест и штатом аптеки. Ознакомление с правилами хранения фармацевтических товаров в аптечных учреждениях. Ознакомление с инструктажем по режиму работы аптечного учреждения и техникой безопасности, с правилами создания безопасных условий и охраны труда в аптечных учреждениях.

Ознакомление с видами отпуска товаров из аптеки, с технологией отпуска рецептурного и безрецептурного отпуска лекарственных средств, с общими правилами выписывания рецептов и правилами отпуска по ним лекарственных средств. Ознакомление с отделом готовых лекарственных средств, устройством, оборудованием и оснащением рабочих мест, товарной номенклатурой, ассортиментными группами отдела готовых лекарственных средств. Ознакомление с отделом запасов, устройством,

ности, с правилами создания безопасных условий и охраны труда в аптечных учреждениях.

Ознакомление с видами отпуска товаров из аптеки, с технологией отпуска рецептурного и безрецептурного отпуска лекарственных средств, с общими правилами выписывания рецептов и правилами отпуска по ним лекарственных средств. Ознакомление с функцией отделов готовых лекарственных средств, устройством, оборудованием и оснащением рабочих мест, товарной номенклатурой, ассортиментными группами отдела готовых лекарственных средств. Ознакомление с отделом запасов аптечных организаций, устройством, оборудованием и оснащением материальных комнат, правами и обязанностями работников отдела запасов.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- основы розничной реализации фармацевтических товаров, каналы товародвижения, организационно-правовые формы деятельности аптечных организаций; - санитарно-гигиенические нормы размещения аптечных учреждений; - правила реализации лекарственных средств и изделий медицинского назначения, процесс осуществления фармацевтической деятельности, функции аптек, обслуживающих население; - правила хранения товаров в фармацевтических (аптечных) организациях; - правила нормирования товарных запасов; - правила санитарного режима фармацевтических (аптек) организаций; - правила охраны труда и техники безопасности; - этически кодекс фармацевта.	- соблюдать правила техники безопасности в аптечных учреждениях; - соблюдать требования фармацевтического порядка и санитарно-гигиенического режима в аптечных учреждениях; - пользоваться нормативно-техническими актами РК, Государственной Фармакопеей, справочной литературой при осуществлении фармацевтической деятельности.

Тема 2 Ознакомление с организацией и осуществлением производственной деятельности аптечно учреждений

Учебная информация

Ознакомление с работой рецептурно-производственного отдела в аптечных организациях, устройством, оборудованием и оснащением рабочих мест, с санитарно-гигиеническим режимом. Ознакомление с правилами приема рецептов, с правилами проведения фармацевтической экспертизы, регистрации и таксирования рецептов, с правилами изготовления, хранения и отпуска лекарственных форм.

бөлімнің міндеттері мен қызметтерін, жұмыс орындарын құрал-жабдықтармен қамтамасыз ету ережелерін білуде; КҚ 5. Микроорганизмдердің морфологиясы мен физиологиясын, инфекциялық үдерістердің түрлері мен ағымын, арнайы емдік және алдын алу іс-шараларын, санитария және гигиена негіздерін, санитария–гигиеналық зерттеу әдістерін анықтай білуде; КҚ 6. Тірі материяның жаратылу деңгейлерін, гендік-инженерлік және жасушалық биотехнологияның жетістіктерін, адамның макро- және микроқұрылымдарының өмір сүру негіздерін, физиологиялық процесстердің өзіндік реттелу үдерістерін, физиологиялық зерттеу әдістерін анықтай білуде; КҚ 7. Тіршілікті қауіпсіздікпен қамсыздандыру жағдайларын ұйымдастыру негіздерін, төтенше жағдайларда дәрігерге дейінгі медициналық шұғыл көмек көрсету міндеттерін және оны ұйымдастыру принциптерін, көшіру-емдеу шараларын жүргізуді, радиациядан және улы заттардан қорғану әдістерін анықтай білуде; КҚ 8. Ойлау қабілетін кеңейтуге себепші болатын әлемнің және тірі организмдердің пайда болуын, дамуын, жіктелуін және топтамалануын, тірі табиғаттың негізгі қызметін, олардың бір-бірімен және өлі табиғатпен байланысын, өмір сүру деңгейлерін, жасушалық және даму теориясын, экологиялық және биологиялық заңдылықтардың ілімдерін анықтай білуде; КҚ 9. Өмір сүру үдерістерінің молекулалық негіздерін, органикалық және бейорганикалық қосылыстардың молекуласындағы атомдардың бір-біріне әсерін және химиялық байланыстарын, заттардың сандық және сапалық талдау әдістерін білуде; КҚ 10. Дені сау организмнің құрылымы мен атқаратын қызметін, адам организмінде ауруға себеп болатын патологиялық үдерістердің пайда болу заңдылықтарын,	- дәріханалық пунктер мен дүңгіршектердегі тауар-материалдық құндылықтарды сақтай білуді үйреніп алуы қажет.
---	---

қорғану-икемделу іс-әрекеттердің қалыптасу механизмін, организмнің реактивтілік ролін және қоршаған ортаның әсерін анықтай білуде; КҚ 11. Фармацевтикалық нарыққа тауарлар түрлерін ұсына білуді, шипашаксыз босатылатын дәрі-дәрмектердің аналогтарын (ұқсас) ұсына (мүмкіншілігінше дәрігермен кеңесе отырып) білуде; Арнайы: АҚ 1. Фармацевтикалық тауарларды белгіленген нормалар бойынша сатылым үдерісін қамтамасыз етуде; АҚ 2. Тауар-материалдық құндылықтарды тасымалдаудың барлық кезеңдерінде олардың сақталуын қамтамасыз етуде; АҚ 3. Санитариялық талаптарды және жеке бас гигиенасына қойылатын талаптарды, еңбек тәртібін сақтай білуде; АҚ 4. Қазақстан Республикасының нормативтік-техникалық актілерін, Мемлекеттік Фармакопеяны, фармацевтикалық қызметті жарнамалайтын анықтамалық әдебиеттерді қолдана білуде; АҚ 5. Шипашақтарға ҚР нормативтік-құқықтық құжаттардың талаптарына сай фармацевтикалық талдау жүргізуді, шипашақтар (талаптарын) рәсімделуінің дұрыстығын, құрамдас заттардың бір-бірімен үйлесімділігін, жазылған мөлшерлерінің сәйкестігін анықтауды, төлем құнын санап шипашақтарды тиісті құжаттар бойынша есепке алуды және төленгеннен соң дәрі-дәрмектерді босата алу да; АҚ 6. Шипашақтардағы жеке, стандартты және магистральді жазбашалар бойынша дәріхана жағдайында әртүрлі дәрілік нысандарды дайындап, белгіленген талаптарға сай әрбір дайындалған дәрілік нысандарға жазбаша бақылау құжатын толтыра білуде; АҚ 7. Дайындалған дәрілік нысандарға дәріханаішілік сапалық бақылау сараптамасын жүргізуді, дәрілік заттарға сандық және	
---	--

ных документации, требования к оформлению документов; - правила экспертиза ценности дел, оформления и передачи в архив, обеспечение сохранности, описания и уничтожения.	- оформлять организационные документы, определяющие функцию, права и обязанности сотрудников аптечных организаций; - определять виды информационных документов
--	--

Тема 9 Основы фармацевтического маркетинга

Учебная информация

Концепция маркетинга. Базовые понятия. Продвижение товаров на фармацевтическом рынке. Методические подходы рекламирования лекарственных препаратов. Основы мерчандайзинга аптеки.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- основы и основные функции фармацевтического маркетинга, концепции и базовые категории маркетинга, сегментирование рынка; - основы мерчандайзинга аптеки; - методы изучения информационных потребностей, - каналы распространения информации, этические и научные критерии рекламы лекарственных средств.	- определять период внедрения товара на рынок, периоды роста, зрелости и спада товара, характеристику стратегических, основных, уходящих, подходящих товаров; - определять методы изучения прямых, косвенных, первичных и вторичных источников информации; - определять особенности потребления лекарственных препаратов с нормируемым потреблением, специфического действия, широкого спектра действия; - определять методики анализа ассортимента лекарственных препаратов по скорости их реализации; - произвести расчет полноты использования ассортимента и частоты назначения лекарственных препаратов.

Раздел I Производственное обучение: «Организация и экономика фармации»

Тема 1.1 Ознакомление с организацией деятельности фармацевтического розничного звена

Учебная информация

Ознакомление с работой аптеки, со структурными единицами, с составом помещений, оборудованием и оснащением рабочих мест и штатом аптеки. Ознакомление с правилами хранения фармацевтических товаров в аптечных учреждениях. Ознакомление с инструктажем по режиму работы аптечного учреждения и техникой безопас-

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- виды и приемы учета, учетные измерители, учет движения товаров, приходные и расходные товарные операции, документаций хозяйственно-финансовой деятельности; - правила организации наличного денежного отражения, правила ведения кассовых операций, учет безналичных расчетов; - порядок проведения инвентаризации в аптеке.	- оформлять первичные и сводные учетные документы, проводить инвентаризацию имущества и финансовых обязательств; - оформлять и регистрировать приходные и расходные кассовые ордера; - определять условия составления договоров о материальной ответственности.

Тема 7 Основы фармацевтического менеджмента

Учебная информация

Понятие менеджмента, функции управления. Организация кадровой службы, проектирование структуры организации. Координация совместной деятельности, регулирование трудовых отношений. Мотивация деятельности организации и людей. Руководитель и организация. Стили управления.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- основные функции, задачи и направления кадрового менеджмента, характеристики современных стилей руководства, структурное разделение труда в фармацевтических организациях	- определять понятие и направления менеджмента; - определять задачи и методы управления.

Тема 8 Основы делопроизводства в фармацевтических организациях, организация документооборота

Учебная информация

Общие понятия и регламентирование делопроизводства. Систематизация документов. Виды организационно-распорядительных документации, требования к оформлению документов, локальные документы аптечных предприятий. Виды кадровой документации.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- общие понятия и регламентирование делопроизводства; - правила систематизации документов; - виды организационно-распорядитель-	- определять нормы и нормативные базы, регламентирующие делопроизводство, правила работы по документообороту и делопроизводству в фармацевтических организациях;

сапалық сараптама жүргізіп, оларды есептеп, олардың нәтижелерін арнайы журналдарға тіркеу, ҚР нормативтік-құқықтық актілердің талаптарына сәйкес ауытқуларды анықтай білуде; АҚ 8. Шаруашылық-қаржы қызметіндегі тауарлар қозғалысын есепке алу, тауарлардың кіріс және шығыс операциялары мен құжаттамаларын жүргізе білуде; АҚ 9. Заттық-сандық есеп жүргізу журналы бойынша кіріс және шығыс құжаттамаларын тіркеуде, тауар-материалдық құндылықтарды өзіндік шығыстары бойынша есептеп шығара білуде; АҚ 10. Дәріханалық жағдайларда тауар-материалдық құндылықтарды есептен шығара білуде; АҚ 11. Дәріханалық мекемелерде тауарлар қорының қозғалысы бойынша есеп беру құжаттамаларын (кірісін, қозғалысын, шығысын) рәсімдеуде; АҚ 12. Өсімдіктің сыртқы түріне қарай тануда, ботаникалық белгілері бойынша анықтау, өмір сүру үдерістерін, өсімдіктің таралуын, қоршаған ортамен және бір-бірімен өзара байланысын, Қазақстанда өсетін өсімдіктердің түрлерін білуде, дәрілік өсімдіктердің өсетін, әсіресе жақсы өсетін жерлерін анықтау арқылы карта құрастыра алуда; АҚ 13. Медицинада қолданылатын дәрілік өсімдік шикізаттарының жүйесін, латынша аталуын, анатомия-диагностикалық белгілерін, таралу және өсетін аймақтарын, гербарий үлгілері мен микропрепараттарды дайындау әдістерін, дәрілік өсімдік шөптерге микро- және макроскопиялық сараптама жүргізу әдістемелерін анықтай білуде; АҚ 14. Зерттеуге қажетті микроскопты қолдану ережесін, дәрілік өсімдіктерді жинау әдістерін, өсімдіктерді өсіру және дайындау сатыларын, дәрілік шөптер шикізатын кептіру және дайындау тәртіптерін, жабайы өсетін дәрілік өсімдіктерді жинау техникасын, улы өсімдіктер шикізатын жинау техникасын,	
--	--

кесілген және майдаланған ұнтақтық шикізаттың түпнұсқасын анықтау ережелерін білуде; АҚ 15. Әртүрлі факторлардан дәрілік заттардың әсерінің тәуелділігін, дәрілік препараттардың жалпы жанама және уытты әсерлерін ескере отырып олардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтарын, дәрілік препараттарды қолдану көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін, олардың аналогтары (ұқсас) мен синонимдерін білуде; АҚ 16. Дәрі-дәрмектерге деген сұранысты жобалап, оның сұраныс деңгейін анықтауды, фармацевтикалық нарықтағы бағаға және тауарға талдау жүргізуді, бағаны қалыптастыру әдістерін қолдана білуде, дәріханалық ұйым-дардың тауарайналымына әсер ететін факторларды анықтай білуде; АҚ 17. Тауарлардың ассортименттік түрлерін сараптау арқылы өтімді, пайдалы, тиімді және төмен сұранымдық тауарларды саралап, тауарлар қорының қажетті шамасын анықтай білуде құзырлы болуы қажет.	
--	--

3 Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны

3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

№ р/с	Күндізгі оқу нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)			
	Тараулар мен тақырыптардың атауы	Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	Фармацевтикалық нарық және оның мемлекеттік реттелуі	24	12	12
2	Фармацевтикалық нарықтағы көтерме сауда бөлімінің қызметін ұйымдастыру	58	22	36
3	Фармацевтикалық нарықтағы бөлшек сауда бөлімінің қызметін ұйымдастыру	40	16	24
4	Дәріханалық ұйымдардың өндірістік қызметі	36	12	24

Тема 5 Особенности экономики фармации и потребительского поведения на фармацевтическом рынке

Учебная информация

Особенности экономики фармации и потребительского поведения на фармацевтическом рынке. Основы ценообразования на лекарственные препараты. Прогнозирование основных экономических показателей деятельности аптечных организаций. Анализ и планирование товарооборота, торговых наложений. Товарные запасы и их планирование. Прогнозирование издержек, балансовой и чистой прибыли.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- натуральные, стоимостные и относительные измерители товарных запасов, методы определения фактической товарооборачиваемости; - абсолютные и относительные показатели издержек обращения, экономический показатель определения уровня издержек аптеки.	- определять элементы товарного обращения, объем продаж товаров и оказания услуг в денежном выражении за определенный период времени; - определять оптимальный товарный запас, проанализировав ассортимент товаров, выделяя ходовые, прибыльные, выгодные товары, а также товары низкого спроса; - определять действия законов спроса и предложения на фармацевтическом рынке, закономерности потребительского поведения, основы ценовой политики фармацевтических организаций, ценовые стратегии и методы ценообразования; - определять правила прогнозирования издержек аптечных организаций, методические приемы планирования расходов аптечных организаций.

Тема 6 Основы учета и отчетности в аптечных организациях.

Учебная информация

Виды и приемы учета, учетные измерители. Учет движения товарно-материальных ценностей в аптечных учреждениях. Учет денежных средств и расчетных операций. Учет труда и заработной платы. Формы и системы оплаты труда. Инвентаризация товарно-материальных ценностей.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- основные термины и понятия технологии лекарств и их взаимосвязь; - формы рецептурных бланков лекарственной прописи, разрешенных на территории РК, обязательные и дополнительные реквизиты по установленным правилам выписывания, сроки действия рецептов, определение розничной цены на экстермпоральные лекарственные формы и внутриаптечную заготовку, способы регистрации рецептов и отпуск лекарств. - регламентации условия изготовления лекарственных форм в аптечных учреждениях; - нормируемые показатели качества лекарств, изготовленных в аптечных условиях, санитарные требования для изготовления стерильных и нестерильных лекарственных форм; - перечень ЛС и обязательные требования к оформлению документации, подлежащих предметно-количественному учету, правила регистрации рецептов, расчет выведения книжного остатка ЛС.	- проводить согласно требованиям нормативно-правовых актов РК, фармацевтическую экспертизу рецептов, проверку разовых и суточных доз лекарственных веществ в лекарственных формах, фармакологическую и физико-химическую совместимость ингредиентов, таксировку и регистрацию рецептов в соответствующих документах и отпуск лекарств после оплаты; - пользоваться нормативной документацией и справочной литературой для осуществления производственной деятельности; - подготовить рабочее место и использовать технологические, весоизмерительные, контрольно-аналитические оборудования, определять соответствия качества сырья и материалов, средств упаковки и укупорки, вспомогательных материалов, санспецодежды; - соблюдать технологические процессы и изготавливать лекарственные формы, заполнять паспорта письменного контроля на все приготовленные лекарства в соответствии с установленными правилами; - проводить внутриаптечный контроль качества изготовленных лекарственных форм, произвести расчет и регистрацию в соответствующих журналах результатов качественного и количественного анализа лекарственных препаратов, определять допустимые отклонения, согласно требованиям нормативно-правовых актов РК; - вести регистрацию приходных и расходных документов по журналу предметно-количественного учета, рассчитывать нормы естественной убыли ТМЦ.

5	Фармацевтикалық нарықтағы тұтынушылық тәртіптің және фармация экономикасының ерекшеліктері	34	10	24
6	Дәріханалық ұйымдардағы есепке алу және есеп беру жұмыстарының негіздері	40	16	24
7	Фармацевтикалық менеджмент негіздері	30	12	18
8	Фармацевтикалық ұйымдарда іс жүргізу негіздері, құжаттар айналымын ұйымдастыру	24	6	18
9	Фармацевтикалық маркетинг негіздері	30	12	18
	Барлығы	316	118	198
1	Өндірістік оқыту: «Фармацияны ұйымдастыру және оның экономикасы»	108		
1.1	Фармацевтикалық бөлшек сауда бөлімдерінің қызметтерін ұйымдастыру ережелерімен танысу	54		
1.2	Дәріханалық мекемелерде өндірістік қызметті ұйымдастырумен және оларды жүзеге асырумен танысу	54		
2	Кәсіптік практика: «Фармацияны басқару және оның экономикасы»	108		
2.1	Фармацевтикалық бөлшек сауда бөлімдерінің қызметтерін ұйымдастырумен танысу	36		
2.2	Дәріханалық мекемелерде өндірістік қызметті ұйымдастырумен және оны жүзеге асырумен танысу	36		
2.3	Дәріханалық мекемелер қызметінің негізгі экономикалық көрсеткіштерімен танысу. Дәріханалық ұйымдардың есепке алу және есеп беру жұмыстарының ережелерімен танысу	36		
2.4	Дәріханалық мекемелердің менеджмент және маркетинг негіздерімен танысу	18		

3.2 Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 тақырып Фармацевтикалық нарық және оның мемлекеттік реттелуі

Оқу ақпараты

ҚР дәрілік саясаттың құқықтық негіздерін реттейтін заңды-нормативтік құжаттар. Фармацевтикалық қызметтің нормативтік-құқықтық негіздері. Фармацевтикалық нарықта лицензиялаудың құқықтық нормалары.

Дәрі-дәрмектердің және медицинада қолданылатын бұйымдардың сапасын қадағалау.

Білім алушылар	Білім алушылар
- ҚР азаматтарының денсаулығын сақтау нормаларын, фармацевтикалық қызметті реттейтін нормативтік-құқықтық актілерді; - фармацевтикалық қызметті лицензиялауға қажетті құжаттардың рәсімделуін білуі тиіс.	- фармацевтикалық нарықты мемлекеттік реттеу құрылымын және оның бағытын, фармацевтикалық көмек көрсету кепілдігінің заңды-құқықтық негіздерін анықтауды; - фармацевтикалық қызмет түрлерін лицензиялау ережелері мен тәртіптерін, сараптамалық тексеруді жүргізу тәртіптерін анықтауды үйреніп алуы қажет.

2 тақырып Фармацевтикалық нарықтағы көтерме сауда бөлімінің қызметін ұйымдастыру

Оқу ақпараты

Фармацевтикалық нарықтағы тауар өткізу торабының, фармацевтикалық өнімдерді өткізу арналарының (каналдарының) жұмыстарын ұйымдастыру. Фармацевтикалық нарықтағы дәрілік заттар қозғалысының аясында логистикалық жолдарды қолдану, тауар қозғалысы арналары. Фармацевтикалық нарықтағы көтерме сауда бөлімінің жұмысын ұйымдастыру. Дәріханалық қоймалардың қызметін ұйымдастыру және оны жүзеге асыру. Фармацевтикалық (дәріханалық) ұйымдардың санитариялық тәртіптері. Тауарлардың фармацевтикалық (дәріханалық) ұйымдарда сақталуы.

Білім алушылар	Білім алушылар
- фармацевтикалық нарықтағы көтерме сауда бөлімінің қызметін ұйымдастыру тәртіптерін; - фармацевтикалық (дәріханалық) ұйымдардың санитариялық тәртіптерін; - тауарлардың фармацевтикалық (дәріханалық) ұйымдарда сақталу ережелерін білуі тиіс.	- фармацевтикалық нарықтағы дәрілік заттар қозғалысының аясындағы логистикалық жолдарды қолдана білуді, тауарлар қозғалысы арналарын; - дәріханалық қоймалардағы бөлмелердің құрылымын, құрамын және көлемін анықтай білуді, жабдықтау талаптарын, фармацевтикалық тауарлардың алынуын, тасымалдануын, жинақталуын және босатылуын орындай білуді үйреніп алуы қажет.

3 тақырып Фармацевтикалық нарықтағы бөлшек сауда бөлімінің қызметін ұйымдастыру

Оқу ақпараты

Дәріханалық ұйымдар қызметтерінің ұйымдық-құқықтық нысандары. Дәріханалық ұйымдардың түрлері. Дәрілік заттарды бөлшек сауда бойынша босату ережелері,

Санитарный режим аптечных организаций. Подготовка фармацевтических кадров. Создание безопасных условий и охрана труда. Информационные технологии в аптечных организациях. Фармацевтическая этика и деонтология. Основы валеологии и здорового образа жизни.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- стандарты организации деятельности розничных фармацевтических предприятий, нормативно-правовые акты РК, регулирующие порядок организации работы розничного звена, организационно-правовые формы собственности аптечных организаций; - правила выбора поставщиков, заключение договоров, взаиморасчетов, организации приемки товаров и их хранения; - правила санитарного режима фармацевтических (аптек) организаций; - правила охраны труда и техники безопасности; - этические нормы фармацевта; - системы норм нравственного поведения человека, фармацевтического персонала.	- обеспечивать процесс реализации фармацевтических товаров согласно установленных норм; - обеспечивать сохранность товарно-материальных ценностей в местах их хранения и на всех этапах их движения; - соблюдать санитарный режим и правила личной гигиены, дисциплину труда; - проводить консультации по применению лекарственных средств, отпускаемых без рецепта врача; - оформлять документацию установленного образца по всем видам фармацевтической деятельности; - соблюдать технику безопасности в процессе трудовой деятельности и систему охраны труда, согласно действующих нормативно-правовых актов РК, включающие социально-экономические, организационно-технические, санитарно-гигиенические, лечебно-профилактические, реабилитационные мероприятия.

Тема 4 Производственная деятельность аптечной организации

Учебная информация

Государственное нормирование производства лекарственных препаратов в РК. Принципы организации производства лекарственных средств в аптечных учреждениях. Организация деятельности рецептурно-производственного отдела, задачи и функции, организация работы по приему рецептов и отпуску лекарств. Порядок приема рецептов и отпуска лекарственных средств аптечными организациями. Предметно-количественный учет лекарственных средств. Организация изготовления лекарств в аптечных учреждениях, внутриаптечная заготовка и фасовка. Организация работы по оформлению и отпуску лекарств. Организация внутриаптечного контроля качества лекарств. Оценка качества лекарственных средств.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- нормы охраны здоровья граждан РК, нормативно-правовые акты по регулированию фармацевтической деятельности; - правила оформления документов к лицензированию фармацевтической деятельности.	- определять структуру и направления государственного регулирования фармацевтического рынка, законодательно-правовую основу гарантий оказания фармацевтической помощи; - определять основные требования и правовые нормы лицензирования фармацевтической деятельности, правила проведения экспертных проверок

Тема 2 Организация деятельности оптового звена фармацевтического рынка

Учебная информация

Организация работы товаропроводящей сети фармацевтического рынка, каналов сбыта фармацевтической продукции. Применение логистических подходов в сфере обращения лекарственных средств, каналы товародвижения. Порядок организации деятельности оптовых фармацевтических предприятий. Организация и осуществление деятельности аптечного склада. Санитарный режим фармацевтических (аптечных) организаций. Хранение товаров в фармацевтических (аптечных) организациях.

Обучающиеся должны знать	Обучающиеся должны уметь
- порядок организации деятельности оптовых фармацевтических предприятий; - санитарный режим фармацевтических (аптечных) организаций; - правила хранения товаров в фармацевтических (аптечных) организациях.	- применять логистические подходы в сфере обращения лекарственных средств, каналы товародвижения; - определять структуру, состав и размер помещений аптечного склада, требования к оборудованию и оснащению, эксплуатации, правила приема, хранения, комплектации и отпуска фармацевтических товаров из аптечного склада.

Тема 3 Организация деятельности розничного звена фармацевтического рынка

Учебная информация

Организационно-правовые формы деятельности аптечных организаций. Виды аптечных организаций. Правила розничной торговли лекарственными средствами, виды отпуска товаров из аптечных организаций, безрецептурный отпуск лекарственных средств и других товаров аптечного ассортимента. Аптечные организаций, обслуживающих население.

Организация работы мелкорозничной сети. Деятельность и структура больничных и межбольничных аптек, организация снабжения лекарственными средствами и медицинскими изделиями лечебно-профилактических учреждений.

дәріханалық ұйымдардан босатылатын тауарлардың түрлері, дәріханада дәрілік заттарды және басқа да тауарларды шипашаксыз босату. Халыққа қызмет көрсететін дәріханалық ұйымдар.

Кішібөлшектік сауда жүргізетін жүйелердің қызметтерін ұйымдастыру. Емханалық және емханааралық дәріханалардың қызметі, құрылымы, емдеу-профилактикалық мекемелерді дәрі-дәрмектермен және медицинада қолданылатын бұйымдармен қамтамасыз ету тәртіптері.

Дәріханалық ұйымдардың санитариялық тәртібі. Фармацевтік кадрларды даярлау. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік жағдайларды қалыптастыру. Дәріханалық ұйымдардағы ақпараттық технологиялар. Фармацевтикалық этика және деонтология. Валеология және салауатты өмір салты негіздері.

Білім алушылар	Білім алушылар
- фармацевтикалық кәсіпорындардың бөлшек сауда арқылы сату, босату жұмыстарын қамтитын фармацевтикалық ұйымдардың қызметін ұйымдастыру стандарттарын, бөлшек сауда бөлімдерінің қызметін реттейтін ҚР нормативтік-құқықтық құжаттарын, дәріханалық ұйымдардың меншіктік ұйымдық-құқықтық нысандарын; - тауар жеткізушілерді таңдау ережелерін, келісім-шарттар, өзара есеп айырысу актілерін құруды, тауарларды қабылдауды және сақтауды ұйымдастыру; - фармацевтикалық (дәріханалық) ұйымдардың санитариялық тәртіптерін; - еңбекті қорғау және техникалық қауіпсіздік ережелерін; - фармацевтің этикалық нормаларын; - фармацевтикалық қызметкердің, жалпы адамдардың адамгершілік нормаларын білуі тиіс.	- фармацевтикалық тауарларды белгіленген нормалар бойынша сату үдерісін қамтамасыз етуді; - тауар-материалдық құндылықтарды тасымалдау, орналастыру кезінде олардың дұрыс сақталуын қадағалап қамтамасыз етуді; - санитариялық талаптарды және жеке басына қойылатын гигиеналық талаптарды, еңбек тәртібін сақтай білуді; - шипашаксыз берілетін дәрі-дәрмектерді пайдалану туралы кеңес беруді; - фармацевтикалық қызметтің барлық түрлері бойынша құжаттамалар рәсімдей білуді; - әлеуметтік-экономикалық, техникалық ұйымдастырушылық, санитария-гигиеналық, емдеу-профилактикалық, оңалту іс-шараларына негізделген ҚР нормативтік-құжаттарының актілеріне сәйкес жұмыс орнында техникалық қауіпсіздік және еңбек қорғау ережелерін сақтауды үйреніп алуы қажет.

4 тақырып Дәріханалық ұйымдардың өндірістік қызметі

Оқу ақпараты

ҚР дәрілік препараттар өндірісінің мемлекеттік нормалануы. Дәріханалық мекемелерде дәрілік заттар өндірісін ұйымдастыру қағидаттары. Дәріханалық ұйымдардағы шипашактық-өндірістік бөлімнің қызметін ұйымдастыру, қызметтері мен міндеттері,

шипашақтарды қабылдау және дәрі-дәрмектерді босату жұмыстарын ұйымдастыру. Дәріханалық ұйымдарда шипашақтарды қабылдау және дәрі-дәрмектерді босату тәртіптерін. Дәрі-дәрмектерге заттық-сандық есеп жүргізу. Дәріханалық мекемелерде дәрі-дәрмектерді дайындауды ұйымдастыру, дәріхана ішінде дайындау және бөлшектеп өлшеу. Дәрі-дәрмектерді рәсімдеу және босату жұмыстарын ұйымдастыру. Дәрі-дәрмектердің сапасын дәріхана ішінде бақылау жұмыстарын ұйымдастыру.

Дәрілік заттардың сапасын бағалау.

Білім алушылар	Білім алушылар
- дәрілер технологиясының кәсіби ұғымдары мен терминдерінің мағынасын және олардың бір-бірімен байланысын; - ҚР аумағында рұқсат берілген дәрілік жазбалар бойынша шипашақ бланкілерінің түрлерін және белгіленген тәртіп бойынша оларға қойылатын негізгі және қосымша реквизиттерді, шипашақтардың жарамдылық мерзімін, экстемпоральді және дәріхана ішінде дайындалатын дәрілік нысандар құнын анықтауды, шипашақтарды қажетті құжаттарға енгізуді, соған сәйкес дәрілік заттарды бастауды; - дәріханалық мекемелерде дәрілік нысандарды дайындау жағдайын регламенттеуді, - дәріхана жағдайында дайындалған дәрілік нысандардың нормалық көрсеткіштерін, стерилді және стерилді емес дәрілік нысандарды дайындауда қойылатын санитариялық талаптарды; - заттық-сандық есепке алынатын дәрілік заттардың тізімін, олар бойынша құжаттарды рәсімдеу тәртіптерін, шипашақтарды тіркеу ережелерін, құжат бойынша дәрілік заттардың қалдығын есептей білуі тиіс.	- ҚР нормативтік-құқықтық актілердің талаптарына сәйкес, шипашақтардың рәсімделуіне фармацевтикалық сараптама жасауды, дәрілік заттардың фармакологиялық, физикалық-химиялық үйлесімділігін тексеруді, олардың бір реттік және тәуліктік қабылдау мөлшерін есептеуді, сәйкес құжаттамаларда оларды тізімге алуды және құнын төлегеннен соң босатуды; - өндірістік қызметті жүзеге асыруға арналған нормативтік құжаттамаларды және анықтамалық ақпарат көздерін қолдана білуді; - жұмыс орындарын дайындап, шикізат пен материалдар сапасының сәйкестігін анықтайтын технологиялық, салмақтық-мөлшерлік өлшегіштерді, бақылау-талдау құралдарын, буып-түюге, жауып-бекітуге қажетті бұйымдарды, көмекші материалдарды, санитариялық арнайы киімдерді қолдана білуді; - дәрілік нысандарды дайындау технологиялық үдерістерін сақтауды және дәрілік нысандарды дайындауды, бекітілген ережелерге сәйкес дайындалған барлық дәрі-дәрмектердің жазбаша бақылау құжаттарын толтыруды, - ҚР нормативтік-құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес дәріханаішілік сапалық бақылау жұмыстарын жүргізуді, дәрілік препараттардың сапалық

6	Основы учета и отчетности в аптечных организациях.	40	16	24
7	Основы фармацевтического менеджмента.	30	12	18
8	Основы делопроизводства в фармацевтических организациях, организация документооборота.	24	6	18
9	Основы фармацевтического маркетинга.	30	12	18
	Всего по дисциплине	316	118	198
1	Производственное обучение: «Организация и экономика фармации»	108		
1.1	Ознакомление с организацией фармацевтической деятельности по розничной реализации лекарственных средств	54		
1.2	Ознакомление с организацией и осуществлением производственной деятельности в аптечном учреждении	54		
2	Профессиональная практика «Организация и экономика фармации»	108		
2.1	Ознакомление с организацией фармацевтической деятельности по розничной реализации лекарственных средств	36		
2.2	Ознакомление с организацией и осуществлением производственной деятельности в аптечном учреждении	36		
2.3	Ознакомление с основными экономическими показателями деятельности аптечного учреждения. Ознакомление с правилами учета и отчетности в аптечных организациях	36		
2.4	Ознакомление с основами менеджмента и маркетинга в аптечных учреждениях	18		

3.2 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Тема 1 Фармацевтический рынок и его государственное регулирование

Учебная информация

Законодательно-нормативные документы, регламентирующие правовую основу лекарственной политики в РК. Нормативно-правовые основы фармацевтической службы. Правовые нормы лицензирования на фармацевтическом рынке. Контроль качества лекарств и изделий медицинского назначения.

растущего лекарственного сырья, технику сбора сырья ядовитых растений, правила определения подлинности сырья, изрезанного или измельченного в порошок; СК 15. Определять зависимость действия лекарственных веществ от различных факторов, общие закономерности фармакодинамики и фармакокинетики лекарственных препаратов, включая общие проблемы их побочного и токсического действия, показания и противопоказания к применению, аналоги и синонимы лекарственных препаратов; СК 16. Прогнозировать спрос и определять уровень спроса, анализировать цены и товары в фармацевтических рынках, определять ценовые стратегии и методы ценообразования, факторы, влияющие на величину товарооборота аптечной организации; СК 17. Определять оптимальный товарный запас, проанализировав ассортимент товаров, выделяя ходовые, прибыльные, выгодные товары, а также товары низкого спроса.	
--	--

3 Тематический план и содержание дисциплины

3.1 Тематический план дисциплины

№ п/п	Количество учебного времени при очной форме обучения (час.)			
	Наименование разделов и тем	Уровень специалиста среднего звена		
		всего	теория	практика
1	Фармацевтический рынок и его государственное регулирование	24	12	12
2	Организация деятельности оптового звена фармацевтического рынка.	58	22	36
3	Организация деятельности розничного звена фармацевтического рынка.	40	16	24
4	Производственная деятельность аптечной организации.	36	12	24
5	Особенности экономики фармации и потребительского поведения на фармацевтическом рынке.	34	10	24

	бақылау нәтижелерін сапалық және сандық сараптамалық құжаттарға енгізуді, жіберілетін ауытқуларды анықтауды; - заттық-сандық есепті жүргізіп, олар бойынша кіріс және шығыс құжаттарды рәсімдеуді, тауарлы-материалды құндылықтардың табиғи шығын мөлшерін есептеп шығаруды үйреніп алуы қажет.
--	---

5 тақырып Фармацевтикалық нарықтағы фармация экономикасының және тұтынушылық тәртіптің ерекшеліктері

Оқу ақпараты

Фармацевтикалық нарықтағы фармация экономикасының және тұтынушылық тәртіптің ерекшеліктері. Дәрілік препараттарға баға қою негіздері. Дәріханалық ұйымдар қызметінің негізгі экономикалық көрсеткіштерін жорамалдау. Тауарайналымға, тауарлық үстемелерге сараптама жүргізу және жоспарлау. Тауарлар қоры және оларды жоспарлау. Шығысты, баланстық және таза кірісті жорамалдау.

Білім алушылар	Білім алушылар
- тауарлар қорының табиғи, бағалық, салыстырмалы мөлшерлік бірліктерін, нақты тауар айналымын анықтау тәсілдерін; - шығынның абсолюттік және мөлшерлік көрсеткіштерін, дәріхана шығындары деңгейін анықтаудың экономикалық көрсеткіштерін білуі тиіс.	- тауар айналымының элементтерін анықтауды, белгіленген уақытта тауарлар сатылымының және ақшалай түрде қызмет көрсету көлемін анықтауды; - тауарлардың ассортименттік түрлерін сараптау арқылы өтімді, пайдалы, тиімді және төмен сұранымдық тауарларды саралап, тауарлар қорының қажетті шамасын анықтауды; - фармацевтикалық нарықтағы сұраныспен ұсыныс заңдылықтарының әсерін анықтауды, тұтынушылық тәртіптерінің заңдылықтарын, фармацевтикалық ұйымдардағы бағалық саясаттың негіздерін, бағалау стратегиялары мен әдістерін анықтауды; - дәріханалық ұйымдардың шығындарын жорамалдау әдістерін, шығысты жоспарлау тәсілдерін үйреніп алуы қажет.

6 тақырып Дәріханалық ұйымдардағы есепке алу және есеп беру жұмыстарының негіздері

Оқу ақпараты

Есепке алу түрлері мен тәсілдері, есепке алу бірліктері. Дәріханалық мекемелерде тауар-материалдық құндылықтардың қозғалысын есепке алу. Есеп айырысу операциялары мен қаражат есебін жүргізу тәртіптері. Еңбек күндерін және еңбек ақыны есептеу. Еңбек ақының түрлері мен жүйелері. Тауар-материалдық құндылықтарды тізімге алу тәртіптері.

Білім алушылар	Білім алушылар
- есепке алу түрлері мен тәсілдерін, есептеу бірліктерін, тауарлар қозғалысын есепке алуды, тауарлардың кіріс және шығыс операцияларын, шаруашылық-қаржы құжаттамаларын; - қолма-қол ақшалай есеп жүргізу, кассалық операцияларды жүргізу, ақша аудару арқылы есеп айырысу ережелерін; - дәріханадағы заттарды есепке алуды жүргізу тәртібін білуі тиіс.	- бастапқы және жиынтық есеп-қисап құжаттарын рәсімдей білуді, мүліктерді және қаржылық міндеттемелерді есепке алу, есептен шығару шараларын жүргізуді; - кассаның кіріс және шығыс ордерлерін рәсімдеуді және тіркей білуді; - материалдық жауапкершілік бойынша келісім-шарт құру жағдайларын анықтауды үйреніп алуы қажет.

7 тақырып Фармацевтикалық менеджмент негіздері

Оқу ақпараты

Менеджмент, басқару қызметтері туралы түсінік. Кадрларды басқару қызметтерін ұйымдастыру, ұйымдардың құрылымын жобалау. Бірлесе қызмет атқару үйлесімділіктері, еңбек қатынастарын реттеу. Ұйымдар мен адамдар қызметінің мотивациясы. Ұйым және басшы. Басқару стильдері.

Білім алушылар	Білім алушылар
- кадрлар менеджментінің негізгі қызметін, міндеттерін, бағыттарын, заманауи басқару стильдерін, фармацевтикалық ұйымдардағы еңбектің құрылымдық бөлімдерін білуі тиіс.	- менеджмент ұғымын және бағытын анықтай алуды; - басқарудың міндеттері мен әдістерін анықтай алуды үйреніп алуы қажет.

8 тақырып Фармацевтикалық ұйымдарда іс жүргізу негіздері, құжаттар айналымын ұйымдастыру

Оқу ақпараты

Іс-қағаздарды жүргізу туралы жалпы түсінік және оларды реттеу. Құжаттарды жүйелеу. Ұйымдық-жарлық құжаттамалардың түрлері, құжаттарды рәсімдеуге

качественного и количественного анализа лекарственных веществ, определять допустимые отклонения, согласно требованиям нормативно-правовых актов РК;

СК 8. Вести учет движения товаров, приходные и расходные товарные операции, документаций хозяйственно-финансовой деятельности;

СК 9. Вести регистрацию приходных и расходных документаций по журналу предметно-количественного учета, рассчитывать нормы естественной убыли товарно-материальных ценностей;

СК 10. Проводить инвентаризацию товарно-материальных ценностей в аптечных учреждениях;

СК 11. Оформлять отчетные документы по движению товарных запасов в аптечных учреждениях (поступление, перемещение, расходование);

СК 12. Распознавать растения по внешнему виду, определять ботанические признаки, жизненные процессы, распространение растений, взаимовлияния растений и окружающей среды, знать виды растений, произрастающих в Казахстане, знать места произрастания лекарственных растений и составлять карты, особо отметив места наибольшего произрастания тех или иных лекарственных растений;

СК 13. Определять систематику, латинское название, анатомо-диагностические признаки, ареал и местообитания, применение в медицине лекарственного растительного сырья, способы приготовления гербарных образцов, микропрепаратов, методику микро- и макроскопического анализа лекарственного растительного сырья;

СК 14. Знать правила эксплуатации микроскопа для изучения и исследований, способы сбора, фазы развития и заготовки лекарственных растений, сушки лекарственного растительного сырья, технику сбора дико-

в организме человека, лежащих в основе болезни, механизмы формирования защитно-приспособительных реакции, роль реактивности организма и влияния окружающей среды; ПК 11. Ориентироваться в арсенале фармацевтических средств, рекомендовать аналоги безрецептурных лекарственных средств (по возможности консультирование с лечащим врачом); Специальными: СК 1. Обеспечивать процесс реализации фармацевтических товаров согласно установленных норм; СК 2. Обеспечивать сохранность товарно-материальных ценностей в местах их хранения и на всех этапах их движения; СК 3. Соблюдать санитарный режим и правила личной гигиены, дисциплину труда; СК 4. Пользоваться нормативно-техническими актами РК, Государственной фармакопеей, справочной литературой при осуществлении фармацевтической деятельности; СК 5. Проводить согласно требованиям нормативно-правовых актов РК фармацевтическую экспертизу рецептов, определять правильность оформления рецептов (требований), совместимость входящих ингредиентов, соответствие прописанных доз, проводить таксировку и регистрацию рецептов в соответствующих документациях и осуществлять отпуск лекарств после оплаты; СК 6. Изготавливать лекарственные препараты по индивидуальным рецептам, по стандартным и магистральным прописям в разных лекарственных формах, заполнять паспорта письменного контроля на все приготовленные лекарства в соответствии с установленными правилами; СК 7. Проводить внутриаптечный контроль качества изготовленных лекарственных форм, произвести расчет и регистрацию в соответствующих журналах результатов	
--	--

қойылатын талаптар, дәріханалық кәсіпорындардың өз құжаттары. Кадрлық құжаттамалардың түрлері.

Білім алушылар	Білім алушылар
- іс-қағаздарды жүргізу туралы жалпы түсінік және оларды реттей білуді; - құжаттарды бір жүйеге келтіру ережелерін; - ұйымдық-жарлық құжаттардың түрлерін, құжаттарды рәсімдеуге қойылатын талаптарды; - іс-қағаздардың құндылықтарына сараптама жүргізу тәртібін, оларды рәсімдеп керек жағдайда мұрағатқа жіберіп, сақтап, тізімге ала білуі тиіс.	- фармацевтикалық ұйымдарда іс-құжаттар айналымын реттейтін іс-қағаздарды жүргізу нормаларын, нормалық базаларын анықтай білуді және құжаттар айналымы мен іс-қағаздарды жүргізу жұмыстары бойынша ережелерді жүргізе білуді; - дәріханалық ұйымдардағы қызметкерлердің міндеттерін, құқықтарын және қызметтерін анықтайтын ұйымдастыру құжаттарын рәсімдеуді; - ақпараттық құжаттардың түрлерін анықтай алууды үйреніп алуы қажет.

9 тақырып Фармацевтикалық маркетинг негіздері

Оқу ақпаратты

Маркетинг концепциялары. Негізгі түсініктер. Фармацевтикалық нарықтағы тауарлар қозғалысы. Дәрілік препараттарды жарнамалаудың әдістемелік жолдары. Дәріханалық мерчандайзинг негіздері.

Білім алушылар	Білім алушылар
- фармацевтикалық маркетинг негізін және оның негізгі қызметтерін, концепцияларын және негізгі категорияларын, нарықты саралауды; - дәріханалық мерчандайзинг негіздерін; - ақпараттық қажеттілікті зерттеу әдістерін; - ақпараттарды тарату арналарын, дәрілік заттарды жарнамалаудың этикалық және ғылыми өлшемдерін білуі тиіс.	- нарыққа тауарды енгізу мерзімін, өсу, құлдырау кезеңдерін, стратегиялық, негізгі, құрып бара жатқан, жаңадан пайда болған тауарлардың сипаттамасын анықтай алууды; - ақпараттардың тікелей, жанама, алғашқы және кейінгі ақпараттық жүйелерді анықтай білуді; - дәрілік препараттарды қалыпты, спецификалық әрекеттері, кең спектрлік әрекеттері бойынша тұтыну ерекшеліктерін анықтай алууды; - дәрілік препараттардың сатылу жылдамдағына қарай ассортиментіне сараптама жасау тәсілдерін анықтай алууды;

	- дәрілік препараттар ассортиментін пайдалану толықтығын және тағайындау жиілігін есептеп шығара білуді үйреніп алуы қажет.
--	---

I тарау Өндірістік оқыту: «Фармацияны ұйымдастыру және оның экономикасы»

1 тақырып Фармацевтикалық бөлшек сауда бөлімдерінің қызметтерін ұйымдастыру ережелерімен танысу

Оқу ақпараты

Дәріхананың жұмысымен және құрылым бірліктерімен, бөлмелердің құрамымен, жұмыс орнының құрал-жабдықтарымен және жабдықталуымен, дәріхана штатымен танысу. Дәріханалық ұйымдарда фармацевтикалық тауарларды сақтау ережелерімен танысу. Дәріханалық ұйымдарда жұмыс істеу тәртібі мен техникалық қауіпсіздік ережелерінің нұсқауларымен, еңбекті қорғау және қауіпсіздік жағдайларды қалыптастыру ережелерімен танысу.

Дәріханалық ұйымдар арқылы фармацевтикалық тауарларды босату ережелерімен, шипашақ бойынша және шипашаксыз босатылатын дәрі-дәрмектердің түрлерімен, шипашақтарды рәсімдеу ережелерімен және шипашақтар бойынша дәрі-дәрмектерді босату ережелерімен танысу. Дайын дәрілік препараттарды босату бөлімдердің жұмысымен, жұмыс орнының құрал-жабдықтарымен және олардың жабдықталуымен, дайын дәрілік заттарды босату бөлімдеріндегі тауарлардың номенклатураларымен (аттарымен) және олардың ассортименттерімен танысу. Дәріханалық ұйымның тауарлар қоры бөлімімен, материалдар орналасқан бөлменің құрылымымен, құрал-жабдықтарымен және жабдықталуымен, тауарлар қоры бөлімінде жұмыс істейтін қызметкерлердің құқықтарымен және олардың атқаратын міндеттерімен танысу.

Білім алушылар	Білім алушылар
- фармацевтикалық тауарлардың бөлшек сауда арқылы сатылу негіздерін, тауарлар қозғалысы арналарын, дәріханалық ұйымдардың ұйымдық-құқықтық нысандарын; - дәріханалық ұйымдардың орналасуыны байланысты қойылатын санитария-гигиеналық нормаларды; - халыққа қызмет көрсететін дәріханалық ұйымдардың қызметтерін, дәрі-дәрмектер мен медицинада қолданылатын бұйымдардың сатылу ерекшеліктерін; - фармацевтикалық (дәріханалық) ұйымдарда тауарларды сақтау ережелерін;	- дәріханалық ұйымдарда техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтай білуді; - дәріханалық ұйымдарда фармацевтикалық тәртіптерді және санитария-гигиеналық режимдерді сақтай білуді; - фармацевтикалық қызметті жүзеге асыру кезінде ҚР нормативтік-техникалық актілерді, Мемлекеттік Фармакопеяны, анықтамалық ақпарат көздерін қолдана білуді үйреніп алуы қажет.

лекарственных препаратов в аптечных условиях, правила организации деятельности рецептурно-производственного отдела, задачи и функции, правила оснащения рабочих мест; ПК 5. Определять морфологию и физиологию микроорганизмов, формы и течения инфекционных процессов, специфическую терапию и профилактику, основы гигиены и санитарии, методы санитарно-гигиенических исследований; ПК 6. Определять уровни организации живой материи, достижения генно-инженерных и клеточных биотехнологий, основ жизнедеятельности макро- и микроструктур человека, процесс саморегуляции физиологических процессов, методы физиологических исследований; ПК 7. Знать организационные основы обеспечения безопасности жизнедеятельности, принципы задачи и организаций экстренной доврачебной медицинской помощи, лечебно-эвакуационные мероприятия при экстремальных случаях, методы защиты от проникновения радиации и отравляющих веществ; ПК 8. Владеть навыками определения происхождения и развития, группировки и систематики живых организмов, царств и основных функций живой природы, их связи друг с другом и с неживой природой, уровни жизни, распознавать клеточную и эволюционную теорий, экологические и биологические закономерности, способствующие расширению кругозора; ПК 9. Знать молекулярные основы процессов жизнедеятельности, химические связи и взаимное влияние атомов в молекулах неорганических и органических соединений, методы качественного и количественного анализов веществ. ПК 10. Определять строение и функцию здорового организма, закономерности развития основных патологических процессов	
---	--

сы, происходящие в обществе, место человека в политической жизни и в обществе; БК 7. Определять общие закономерности всемирно-исторического процесса становления фармацевтической науки и знаний с древнейших времен до современности, достижения каждой новой эпохи в области фармации, заслуги ученых по эпохам, внесших вклад в области медицины и фармации; БК 8. Знать категории и законы экономического развития, роль и значение товарно-денежных отношений, приоритеты, которыми руководствуются потребители при покупке (качество, цена, время, точность поставки, сервисное обслуживание), основы предпринимательской деятельности в фармацевтическом рынке; Профессиональными: ПК 1. Знать историю развития отдельных фармацевтических дисциплин, понимать и правильно применять используемые термины в любой области науки, техники и производства, значения основных фармацевтических терминов, сохранившихся до наших дней; ПК 2. Определять структуру управления лекарственного обеспечения населения РК, нормативно- правовую и законодательную базу в сфере обращения лекарственных средств, правила организации работы в основных звеньях товаропроводящей системы фармацевтического рынка, виды и организационные структуры аптечных организаций; ПК 3. Усвоить основы латинского языка с медицинской терминологией, стандартные рецептурные формулировки, непатентованные, международные, торгово-фирменные виды обозначений лекарственных средств; ПК 4. Определять порядок осуществления производственной деятельности	- инвентаризацию товарно-материальных ценностей; - основы фармацевтического менеджмента и маркетинга, технику оптово-розничной реализации, закупок, рекламы лекарственных средств. умеет: - планировать и анализировать деятельность субъектов в сфере обращения средств; - организовать закуп, рекламу и оптово-розничную реализацию лекарственных средств; - собирать, перерабатывать и распространять информацию о лекарственных средствах среди населения, специалистов лечебно-профилактических и фармацевтических организаций; - соблюдать правила техники безопасности при изготовлении лекарственных формы в условиях аптеки; - определять правильность оформления рецептов (требований), совместимость входящих ингредиентов, соответствие прописанных доз возрасту пациента и особенности применения; - проводить консультации по применению лекарственных средств, отпускаемых без рецепта врача; - организовать работу аптечного пункта и киоска; - обеспечить сохранность товарно-материальных ценностей в аптечном пункте и киоске.
---	---

- тауарлар қорын нормалау ережелерін; - фармацевтикалық (дәріханалық) ұйымдарда сақталатын санитариялық ережелерді; - еңбек қорғау және техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтауды; - фармацевтің этикалық кодексін білуі тиіс.	
--	--

1.2 тақырып Дәріханалық мекемелерде өндірістік қызметті ұйымдастырумен және оларды жүзеге асырумен танысу

Оқу ақпараты

Дәріханалық ұйымдардың шипашақ-өндірістік бөлімінің жұмыстарымен, жұмыс орнының құрылымымен, құрал-жабдықтарымен, жабдыкталуымен, шипашақ-өндірістік бөліміне қойылатын санитария-гигиеналық талаптармен танысу. Шипашақтарды қабылдау, фармацевтикалық сараптама жасау ережелерімен, шипашақтар бойынша бағасын анықтап, қажетті құжаттарға тіркеу, дәрілік нысандарды дайындау, сақтау және босату ережелерімен танысу.

Білім алушылар	Білім алушылар
- дәріханалық мекемелерде әртүрлі дәрілік нысандарды дайындау кезінде қолданылатын құрылғыларды, аппаратураларды, салмақ өлшеуіштерді (тааразыларды), шағын механизация құралдарын қолдану ережелерін; - асептика мен санитариялық режимді сақтау ережелерін, дәріханалық өндірісте және жеке гигиенаға қойылатын негізгі талаптарды; - үйлесімсіз және қиын дайындалатын қатты, сұйық, инъекциялық дәрілік нысандарды дайындау әдістерінің теориялық негіздерін; - дайындалған дәрілік нысандар сапасының нормалық көрсеткіштерін; - дайындалған дәрілік нысандардың сапасын дәріхана ішінде бақылау әдістерін; - шипашақтарды қабылдау және қабылданған шипашақтар арқылы дәрі-дәрмектер беру жұмыстарын ұйымдастыру ережелерін;	- дәріханалық өндірісте дәрілік заттарды дайындай білуді; - ҚР нормативтік-құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес дәрілік заттарды дайындау сапасына бақылау жүргізе білуді; - ҚР нормативтік-құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес шипашақтардың фармацевтикалық сараптамасын жүргізуді және шипашақтар бойынша дәрілік заттарды босатуды жүзеге асыруды; - нақты шығындардың нормаларын есептеуді, заттардың санын есепке алу құжаттамаларына енгізе білуді үйреніп алуы қажет.

- негізгі заттарды және тауар-материалдық құндылықтардың қозғалысын тіркей білуі тиіс.	
--	--

II тарау Кәсіптік практика: «Фармацияны басқару және оның экономикасы»

2.1 тақырып Фармацевтикалық бөлшек сауда бөлімдерінің қызметтерін ұйымдастырумен танысу

Оқу акпаратты

Дәріхананың жұмысымен және құрылым бірліктерімен, бөлмелердің құрамымен, жұмыс орнының құрал-жабдықтарымен және жабдықталуымен, дәріхана штатымен танысу. Дәріханалық ұйымдарда фармацевтикалық тауарларды сақтау ережелерімен танысу. Дәріханалық ұйымдарда жұмыс істеу тәртібі мен техникалық қауіпсіздік ережелерінің нұсқауларымен, еңбекті қорғау және қауіпсіздік жағдайларды қалыптастыру ережелерімен танысу.

Дәріханадан тауарларды босату түрлерімен, дәрі-дәрмектерді шипашақ бойынша және шипашақсыз босату технологияларымен, шипашақтарды рәсімдеу ережелерімен және шипашақтар бойынша дәрі-дәрмектерді босату ережелерімен танысу. Дайын дәрілік препараттарды босату бөлімдердің жұмысымен, жұмыс орнының құрал-жабдықтарымен және олардың жабдықталуымен, дайын дәрілік заттарды босату бөлімдеріндегі тауарлардың номенклатураларымен (аттарымен) және олардың ассортименттерімен танысу. Дәріханалық ұйымның тауарлар қоры бөлімімен, материалдар орналасқан бөлменің құрылымымен, құрал-жабдықтарымен және жабдықталуымен, тауарлар қоры бөлімінде жұмыс істейтін қызметкерлердің құқықтарымен және олардың атқаратын міндеттерімен танысу.

Білім алушылар	Білім алушылар
- фармацевтикалық тауарлардың бөлшек сауда арқылы сатылу негіздерін, тауарлар қозғалысы арналарын, дәріханалық ұйымдардың ұйымдық-құқықтық нысандарын; - дәріханалық ұйымдарының орналасуыны байланысты қойылатын санитария-гигиеналық нормаларды; - халыққа қызмет көрсететін дәріханалық ұйымдардың қызметтерін, дәрі-дәрмектер мен медицинада қолданылатын бұйымдардың сатылу ерекшеліктерін; - фармацевтикалық (дәріханалық) ұйымдарда тауарларды сақтау ережелерін; - тауарлар қорын нормалау ережелерін;	- дәріханалық ұйымдарда техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтай білуді; - дәріханалық ұйымдарда фармацевтикалық тәртіптерді және санитария-гигиеналық режимдерді сақтай білуді; - фармацевтикалық қызметті жүзеге асыру кезінде ҚР нормативтік-техникалық актілерді, Мемлекеттік Фармакопеяны, анықтамалық акпарат көздерін қолдана білуді үйреніп алуы қажет.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты планированные в типовой учебной программе
Обучающийся должен обладать следующими компетенциями Базовыми: БК 1. Распознавать основные исторические эпохи и периоды, факты и события развития Казахстана, заслуги исторических и современных деятелей Казахстана, иметь представление о современном мире как духовной, культурной, интеллектуальной и экологической ценности; БК 2. Владеть государственным языком и языками межнационального общения, лексическим и грамматическим минимумом иностранного языка, необходимым для чтения и перевода (со словарем) текстов профессиональной направленности, знать основы делового языка, грамотно использовать профессиональную лексику; БК 3. Содействовать в деятельности охраны окружающей природной среды и защиты животных, в сфере культуры, искусства, просвещения, духовного развития личности; БК 4. Содействовать в сфере профилактики и охраны здоровья граждан, а также пропаганды здорового образа жизни, развивать, активизировать позитивные для здоровья условия и уменьшать факторы риска здоровья; БК 5. Знать структуру и источники права и свободы человека и гражданина, механизмы их реализации, нравственные нормы регулирования отношений между людьми в обществе, правовые и нравственно-этические нормы в профессиональной деятельности; БК 6. Знать основные вехи мировой философской мысли, природу человека и смысл его существования, политические процес-	В результате изучения дисциплины обучающийся знает: - основные принципы организации медицинской и лекарственной помощи населению, законодательно-нормативные документы, регламентирующие правовую основу лекарственной политики в РК; - вопросы организации деятельности фармацевтического оптово-розничного звена, работы по оформлению и отпуску лекарств; - организацию контроля качества лекарственных средств, вопросы их хранения и сертификации; - организацию работы по приему рецептов и отпуску лекарств; - организацию изготовления и внутриаптечного контроля качества лекарств; - лекарственное обеспечение стационарных больных; - основные принципы определения потребности и изучения спроса на лекарственные препараты; - организацию работы аптечного склада как оптового звена фармацевтической службы; - основы управления экономикой фармации; - прогнозирование основных экономических показателей деятельности аптечных организаций; - учет основных средств, движения товаров и других материальных ценностей; - учет денежных средств и расчетных операций;

1 Пояснительная записка

Организация и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга – одна из важнейших фармацевтических дисциплин, которая формирует профессиональные знания и навыки специалиста, работающего на фармацевтическом рынке.

Предметом организации и экономики фармации как учебной дисциплины являются фармацевтические организации и предприятия, различных форм собственности и организационно-правовых форм, осуществляющие фармацевтическую деятельность по правилам установленными законодательством РК, хозяйственные связи между ними и внешней средой, а также объекты, явления и процессы, составляющие основу их деятельности на фармацевтическом рынке.

Организация и экономика (ОЭФ) – это дисциплинарный научный комплекс, объединяющий в себе достижения в таких областях знания как менеджмент, экономика, социология, маркетинг, логистика, психология, теория систем и т.д., целью которого является изыскание наиболее эффективных способов оказания фармацевтической помощи населению.

Предмет «Организация и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга» рассчитан на 316 часов, из них отведено: на теорию – 118 часов, на практические занятия – 198 часов. Предусмотрено производственное обучение на 108 часов, профессиональная практика на 108 часов.

Конечными целями изучения предмета являются:

- изучение управленческой и экономической деятельности субъектов обращения лекарственных средств, приобретение знаний и практических навыков в области планирования, организации, анализа, контроля, учета и другой деятельности субъектов обращения лекарственных средств для оказания качественной фармацевтической помощи;
- формирование практических навыков в основных звеньях товаропроводящей системы фармацевтического рынка;
- знание основ фармацевтического менеджмента и маркетинга, технику оптово - розничной реализации;
- знание принципов организации производства лекарственных средств в аптечных условиях и приобретение навыков по изготовлению лекарственных средств аптечного производства;
- знание основ предпринимательской деятельности в фармацевтическом секторе экономики;
- владение навыками работы в единой информационной сети системы здравоохранения для улучшения лекарственного обеспечения населения лекарственными средствами.

- фармацевтикалық (дәріханалық) ұйымдарда сақталатын санитариялық ережелерді; - еңбек қорғау және техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтауды; - фармацевтің этикалық кодексін білуі тиіс.	
---	--

2.2 тақырып Дәріханалық мекемелерде өндірістік қызметті ұйымдастырумен және оны жүзеге асырумен танысу

Оқу ақпараты

Дәріханалық ұйымдардың шипашақ-өндірістік бөлімінің жұмыстарымен, жұмыс орнының құрылымымен, құрал-жабдықтарымен, жабдыкталуымен, шипашақ-өндірістік бөліміне қойылатын санитария-гигиеналық талаптармен танысу. Шипашақтарды қабылдау, фармацевтикалық сараптама жасау ережелерімен, шипашақтар бойынша бағасын анықтап, қажетті құжаттарға тіркеу, дәрілік нысандарды дайындау, сақтау және босату ережелерімен танысу.

Білім алушылар	Білім алушылар
- дәріханалық мекемелерде әртүрлі дәрілік нысандарды дайындау кезінде қолданылатын құрылғыларды, аппаратураларды, салмақ өлшеуіштерді (тааразыларды), шағын механизация құралдарын қолдану ережелерін; - асептика мен санитариялық режимді сақтау ережелерін, дәріханалық өндірісте және жеке гигиенаға қойылатын негізгі талаптарды; - үйлесімсіз және қиын дайындалатын қатты, сұйық, инъекциялық дәрілік нысандарды дайындау әдістерінің теориялық негіздерін; - дайындалған дәрілік нысандар сапасының нормалық көрсеткіштерін; - дайындалған дәрілік нысандардың сапасын дәріхана ішінде бақылау әдістерін; - шипашақтарды қабылдау және қабылданған шипашақтар арқылы дәрі-дәрмектер беру жұмыстарын ұйымдастыру ережелерін;	- дәріханалық өндірісте дәрілік заттарды дайындай білуді; - ҚР нормативтік-құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес дәрілік заттарды дайындау сапасына бақылау жүргізе білуді; - ҚР нормативтік-құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес шипашақтардың фармацевтикалық сараптамасын жүргізуді және шипашақтар бойынша дәрілік заттарды босатуды жүзеге асыруды; - нақты шығындардың нормаларын есептеуді, заттардың санын есепке алу құжаттамаларына енгізе білуді үйреніп алуы қажет.

- негізгі заттарды және тауар-материалдық құндылықтардың қозғалысын тіркей білуі тиіс.	
--	--

2.3 тақырып Дәріханалық мекемелер қызметінің негізгі экономикалық көрсеткіштерімен танысу. Дәріханалық ұйымдардың есепке алу және есеп беру жұмыстарының ережелерімен танысу

Оқу акпараты

Дәріханалық мекемелерде тауарлар қоры және оларды нормалау ерекшеліктерімен танысу. Дәріханалық ұйымдарда негізгі заттарды, тауарлар қозғалысының және де басқа материалдық құндылықтарды есепке алу тәртіптерімен танысу. Дәріханалық ұйымдарда есеп айырысу операцияларының және ақша қаражатының есебін жүргізу тәртібімен танысу. Дәріханалық ұйымдарда тауар-материалдық құндылықтарды тізімге алу ерекшеліктерімен танысу. Дәріханалық ұйымдарда дәрілік препараттың сұранысын зерттеу және қажеттілігін анықтаудың негізгі ережелерімен танысу.

Білім алушылар	Білім алушылар
- дәрілік препараттарға деген сұранысқа қажеттіліктің негізгі принциптерін; - фармация экономикасын басқару негізін; - дәріханалық ұйымдар қызметінің экономикалық көрсеткішін жоспарлаудың негізгі әдістерін; - негізгі заттарды, тауар-материалдық құндылықтар қозғалысын есепке алу негіздерін; - ақша қаражатын және есеп айырысу операцияларын есепке алу негіздерін; - тауар-материалдық құндылықтарды есепке алудың негізгі ережелерін білуі тиіс.	- дәріханалық ұйымдарда тауар-материалдық құндылықтардың сақталуын қамтамасыз етуді; - тауарлар, тауарлардың кіріс және шығыс операцияларын, қаржы-шаруашылық қызметі құжаттамаларының қозғалысын есепке алуды жүргізе білуді; - дәріханалық мекемелерде тауарлар қоры қозғалысы бойынша есеп беру құжаттамаларын рәсімдеуді (тауарлардың кірісі, қозғалысы, шығысы); - дәріханалық мекемелерде тауар-материалдық құндылықтарды тізімге ала білуді; - заттық-сандық есепке алуды, тауар-материалдық құндылықтардың нақты шығынын есептеуді үйреніп алуы қажет.

2.4 тақырып Дәріханалық мекемелердің менеджмент және маркетинг негіздерімен танысу

Оқу акпараты

Дәріханалық мекемелердің ұжымдық құрылыммен және қызметтік міндеттерінің түрлерімен, кадрлық менеджменттің міндеттерімен, құжаттардың түрлері және рәсімделу ерекшеліктерімен, іс-құжаттарын жүргізу ережелерімен танысу. Дәріханалық мекемелердегі маркетингтік іс-шараларды ұйымдастыру, маркетингтік зерттеу іс-шараларының ережелерімен танысу.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	30
2. Планируемые результаты обучения дисциплине	31
3. Тематический план и содержание дисциплины	36
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса.	49
5. Контроль планируемого результата обучения	49
6. Литература и средства обучения	50

Настоящая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Автор:

1. А.Е. Оразбекова – преподаватель «Организации и экономики фармации с основами менеджмента и маркетинга» РГКП «Республиканский медицинский колледж по подготовке и переподготовки средних медицинских и фармацевтических работников» г. Алматы.

Эксперты:

1. Арыстанов Ж.М. – заведующий кафедрой организации и управления фармацевтического дела Южно-Казахстанской государственной фармацевтической академии, доктор фармацевтических наук, профессор;

2. Кожанова К.К. – старший преподаватель кафедры технологии лекарственных форм и ОЭФ КазНМУ им. С.Д. Асфендиярова.

1 РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и РГКП «Республиканский медицинский колледж по подготовке и переподготовки средних медицинских и фармацевтических работников» г. Алматы.

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом образования 2010 года по специальности 0306000 - «Фармация» квалификации 0306013 - «Фармацевт».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2010 года № 604.

Білім алушылар	Білім алушылар
- фармацевтикалық менеджмент және маркетинг негіздерін; - көтерме-бөлшек саудамен сатып алу, дәрілік заттарды жарнамалау техникаларын; - кадрлық қызметті ұйымдастыру тәртібін; - дәріхана қызметкерлерін басқару бойынша кадрлық құжаттамалардың түрлерін (штат кестесі, ішкі еңбек тәртібінің ережелерін, қызметкер туралы мәлімет) білуі тиіс.	- ұйымдық-жарлық құжаттарды анықтай білуде; - сұранысты және сұраныс деңгейін анықтай білуді, бәсекелестердің тауарлары мен қойған бағасына талдау жүргізе білуді, баға стратегиясын және бағаны қою әдістерін анықтай білуді, дәріханалық ұйымдардың тауар айналымына әсер ететін факторларды анықтай білуді; - сату залында тұтынушылар талғамының ерекшеліктеріне қарай сату көлеміне әсер ететін факторларды ескере отырып сөрелер мен стелаждарға тауарлар қоя білуді үйреніп алуы қажет.

4 Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Сабактарда оқу және анықтама құралдарын, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқу бағдарламаларын қолдану ұсынылады.

5 Оқытуың жоспарланған нәтижесін бақылау

Бағдарланған құзырлық тапсырмалар, тестік тапсырмалар қарастырылады. Аралық бақылау нысандарының түрлері: саралау сынағы (4, 5 семестр), емтихан (3 семестр). Қорытынды бақылау нысаны: Мемлекеттік қорытынды аттестация (6 семестр).

6 Әдебиеттер және оқу құралдары*

6.1 Негізгі әдебиеттер

1. Государственный стандарт РК «Надлежащая аптечная практика».
2. Государственная фармакопея РК том 1, 2 – Астана 2009.
3. Закон РК «О лекарственных средствах» № 522 II от 13 января 2004 г.
4. Кодекс Республики Казахстан «О здоровье народа и системе здравоохранения».
5. Организация и экономика фармации И.В. Косова, Е.Е. Лоскутова, Е.А. Максимикина и др.; Под ред. И.В. Косовой.- 2 –е изд., – М., «Академия», 2004.
6. Основы экономики: учебник + CD. Липсиц И.В. – М., 2010. – 336 с.
7. Сборник законодательных и нормативных актов в сфере обращения лекарственных средств.

6.2 Қосымша әдебиеттер

1. Как организовать свой бизнес. Информационное пособие. В.А. Ермаков. – Алматы, Секрет +Сервис, 2007.
2. Менеджмент фармацевтической организации. Учебное пособие. Лозовая Г.Ф., Лопатин П.В., Глембоцкая Г.Т. – МЦФЭР, 2000.

6.3 Оқу құралдары:

1. әдебиеттер;
2. дәрістер;
3. тестілер;
4. жағдаяттық есептер;
5. кестелер;
6. нормативтік-құқықтық актілер жинағы;
7. есепке алу және есеп беру құжаттамаларының үлгілері.

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ОРГАНИЗАЦИЯ И ЭКОНОМИКА ФАРМАЦИИ С ОСНОВАМИ МЕНЕДЖМЕНТА И МАРКЕТИНГА

Специальность: 0306000 – «ФАРМАЦИЯ»

Квалификация: 0306013 – «Фармацевт»

Объем часов – 316

Астана 2010

**Ескерту:* Әдебиеттер тізімі жыл сайын жаңартылып тұрады.